TARIXIY-MADANIY OBIDALARNI ASRASH VA ULARDAN TURIZMDA FOYDALANISHDAGI MUAMMOLAR

Odilova Mahzuma Dilshod qizi
Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti
Turizm yo'nalishi talabasi
Toshkent sh.Yakkasaroy tumani
odilovamahzuma@icloud.com
ORCiP -0009-0002-4137-7755
https://doi.org/10.5281/zenodo.15387630

Annotatsiya

Mazkur magolada O'zbekistondagi tarixiy-madaniy obldalami asrash va ularni turizm sohosida samarali foydalanish masalalari yoritilgan. Magolada obidalarni muhofaza gilishda uchrayotgan dolzarb muammolar -moliyaviy, nuqualy va tashkiliy kamchiliklartahlil qilinadi. Shuningdek, Samargand, Buxoro, Xiva kabi shaharlardagi tarixiy yodgorlikiaming turistik salohiyati hamdaularni xalqaro migyosda targ'ib etish yo'llariko'rib chiqiladi.Shu maqola O'zbekistonning boy madaniy merosidan unumli foydalanish orgali turizmni rivojlantirish, iqtisodiy o'sishga erishish va milliy qadriyatlarni asrash muhimligi tahlil qiladi.

Kalit so zlar

Tarixiy-madaniy obidalar, turizm, O'zbekiston, merosni asrash, targ'ib etish, muammolar va istiqbollar Metadologya:Maqola tarixiy-madaniy obidalarni asrash va ularni turizm sohasida foydalanich bllan brevi imiy va amally muammolarni tahill gilishga garatiigan tahlilly metoddan foydalanildi. O'zbekistonning turt hududiaridagi tarixiy obidalar holati o'rganilib, ularning turistik salohiyati tahlil qilindi

Metodologiya

Mazkur ilmiy ishda tarixiy-madaniy obidalarni asrash va ularni turizm sohasida samarali foydalanishdagi muammolar oʻrganildi. Tadqiqotda sifatli tahlil usullari qoʻllanilib, mavjud holatlarni chuqur tahlil qilishga urgʻu berildi. Asosiy manba sifatida rasmiy statistik ma’lumotlar, qonun hujjatlari, ilmiy maqolalar va ekspert fikrlari tahlil qilindi. Shuningdek, ba’zi hollarda joylarga borib kuzatuv usulidan ham foydalanildi. Muammolarni aniqlash, ularning ildiz sabablarini tushunish va amaliy yechimlar ishlab chiqish tadqiqot metodologiyasining asosiy yoʻnalishlarini tashkil etdi.

Abstraet

This article addresses the issues of preserving historical and cultural monuments in Uzbekistan and their effective use in the tourism sector. The

article analyzes the current problems encountered in monument preservation, including financial, legal, and organizational shortcomings. Furthermore, the tourist potential of historical landmarks in cities like Samarkand, Bukhara, and Khiva is examined, along with ways to promote them on an intemational scale. The article discusses the importance of using Uzbekistan's rich cultural heritage effectively to develop tourism, achieve economie growth, and preserve national values.

Keywords

Historical-Cultural Monuments, Tourism, Uzbekistan, Heritage Preservation, Promotion, Problems, and Prospects

Methodology

This research examines the preservation of historical and cultural monuments and the problems related to their use in tourism. A qualitative analytical approach was used to assess the current state and challenges in this field. The study utilized official statistical data, legal documents, academic articles, and expert opinions as primary sources. In some cases, field observation methods were also applied. The methodology focused on identifying existing problems, understanding their root causes, and proposing practical solutions to enhance the integration of cultural heritage into tourism development.

Tarixiy-madaniy meros — har bir xalgning o'zligini belgilovchi, uning o'tmishi, madaniyati va tafakkuri hagida so zlovchi bebaho boylikdir. O'zbekiston hududi qadimdan Markazly Osiyoning siyosly, Iqtisodiy va madaniy markaziaridan biri bo'lib kelgan. Bu yerda qadimiy sug'diylar, baqtriylar, so'g'diar, xorazmiylar kabi sivilizatsiyalar yashagan. Aynigsa, miloddan awalgi IV=IlI asrlardan boshlab O'zbekiston hududi Sharq va G'arb o'rtasida muhim geostrategik nuqta sifatida shakllanib, Buyuk Ipak yoli orgali savdo, lim-fan, madaniyat va dinlar olmashinuvi markaziga aylangan. Bu jarayon o'z navbatida yurtimizda boy va rang-barang tarixiy-madaniy obidalar paydo bo lishiga zamin yaratdi,Samarganddagi Llug'bek madrasasl, Buxorodagi Mir Arab madrasast, Xivadagl Tosh Hovli saroyi Shahriabidagi Ogsaray, Termizdagi Fayortepa budda Ibodatxonau kabi yodgorlidar o 1 davrida yuksakiim-fan, tan'at va me'morchillk namunasi botib xizmat qligan. Bu obidalar o tids dirly, madanly, limy va swosly tatixni mujassam etgan bo'ib, bugung' kunda ham xalaimizning tarkly xotirast, milty g'urun va madaniy o’zligini aks ettiradi.O'zbekiston mustagilükka erishgan 1991-yiidan s0'ng mamlakatning jahon hamjamiyatiga ochillshi bilan bir gatorda, xalgaro turizm sohasi ham shakllana boshladi. Ayniqsa, 1990-yillarning o' rtalaridan boshlab O'zbekistonning boy madanty merosi xorjjy sayyohlar e

tiborini torta boshladi Bu davrda tarisiy shahartarga Samargand, Buxoro, Xiva, Shahrisabz va Termizga tashrif Guyuruychi sayyohlar sonl asta-sekin ortib bordi.Xoriliklar aynigsa YuNESKO tomonidan Butunjahon merosi ro yxatiga kinitigan obyektiarga katta gizigish bildirgan. Samargand (2001-yllda), ichan-qal'a (1990-yil), Buxoro (1993-vll) kabi yodgorlidar bilan tanishish sayyohlar uchun madaniy va tarixiy qadriyatiar olamiga sayohat bo'ldi.

O’zbekiston Respubikas Prezdentining 2019-ll S-yanwardagi PF-S611-sonli Farmoni - 2019-2025 yllara. O’zbekiston Respublikasida turizm sohasini ivojlantirish konsepsiyasi* Lex.uz (https://iex.uz/doss/-4143188)

2000-yillardan boshlab O'zbekiston hukumati tomonidan turizm infratuzilmasini rivojlantirish, xorigy turistiar uchun qulay sharoitlar varatish, viza tartiblarini soddalashtirish, tarixiy obidalari restavratsiya qilish va targ'ib gilish ishiari faol amalga oshirila boshlandi: Ayniqsa, 2017-yildan keyin prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida gabul gilingan "2019-2025 villarda O'zbekiston Respublikasida turizmni rivojiantirish konsepsiyas" elektron vizaning joriy gilinishi, 90 dan ortig davlat fugarolari uchun vizasiz rejimning yolga qo'yilishi turizm sohasining keskin rivojlanishiga sabab bo’ldi.

"Orbekistonda turizmni rivolantirish: 2016-2020 yillarga umumly sharh* - Review.uz (https://review.uz/uz/post/razvitie-turizma-v-uzbekistane-obzor-turotrasli-za-2016-2020-g8)

Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2016-ylida O'zbekistonga tashrif buyurgan xorijiy turistlar sonl 2 miilion Latrofida bo'lgan bo'isa, 2019-yilga kelib bu ko'rsatkich 6,7 millionga yetdi. Ularning katta qismi aynan tarixiy-madaniy obidalarni ziyarat qilish maqsadida keigan. O'zbekistonning turistik mahsulotlarida aynan madanly-tarixiy yo'nalish asosly o'rin tutadi — ya'ni sayyohlarning aksariyati qadimiy shaharlar va ularning obidalarini ko'rish istagi bilan tashrif buyuradi.

"Ozbekistonga 7 oyda gancha turist tashrif buyurgani ma' lum gilindi - Daryo.uz (https://daryo.uz/2023/03/26/ozbekistonga-7-oyda-qancha-turist-tashrif-buyurganl-malum-qilindi)

Bugungi kunda tarixiy-madanly meros obyektiari O'zbekistonning turizm brendining asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi. Ular orqali nafagat milliy gadriyatlar targ'ib qilinadi, balki iqtisodiy daromad ham shakillanadi.Masalan, Buxorodagi tarixiy obidalar joylashgan hududlarda turizm xizmatlari, mehmonxonalar, millry hunarmandchilik mahsulotiari savdosi orgali minglab ish o'rinlari yaratilgan. Bu esa tarixiy obidalar nafagat madaniy, balki iqtisodiy resurs ekanligini isbotlaydi.Shunday qilib, O'zbekiston tarixly obidalari xorijly

turistlar oqimini jalb qifishda hal qiluvchi omil bo lib xizmat gilmoqda va turizm sohasining rivojiga bevosita va samarali hissa qo'shmogda.

UNESCOning O'zbekistondagi Butunjahon merosi ro yxati - Wikipedra(httos://uz.wikipedia.org/wiki/UNESQQning_OMS2%80%98xhekistondagi_Butunjahon_mntosi_to%F2%80%98yxat:)

1-jadval

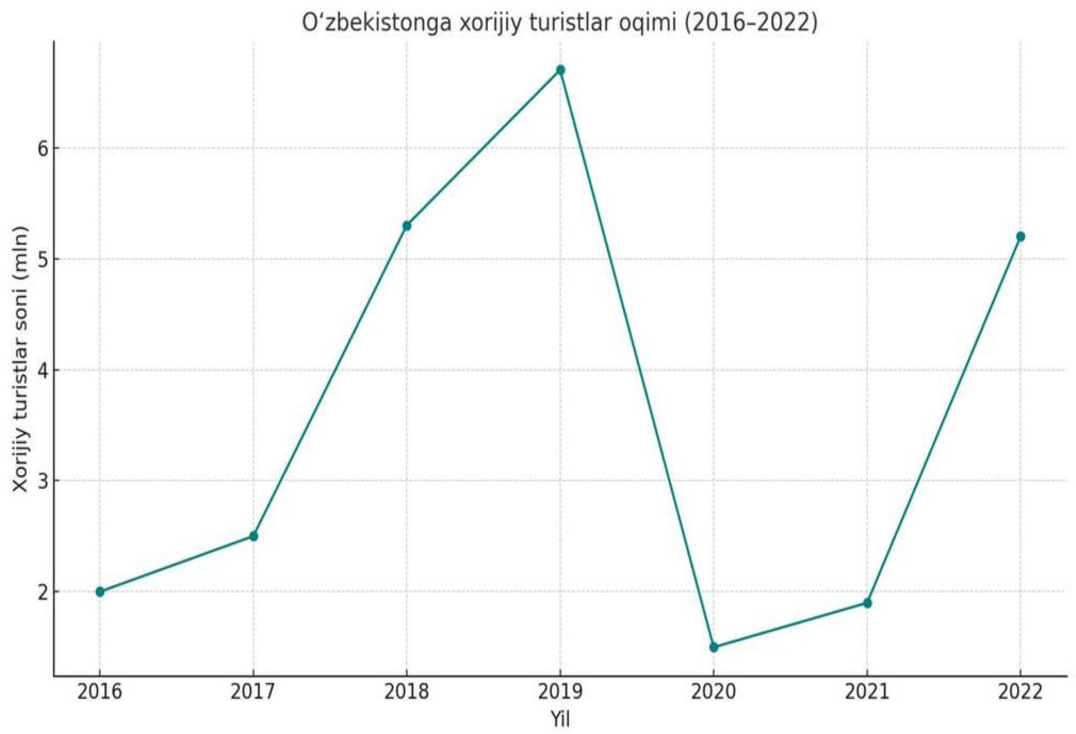

Shuningdek tarixiy-madaniy obidalarni asrash bilan bog'liq bo'lgan prezidentimizning markur garori mavud 475-sonli Qaror (2022-yil 25-avgust)

Bú qaror bilan O'rbekiston Respublikasi Turizm va madanly meros vazirligining magomi, asotly vazifalari va funkalyalari belgilangan, Vazirtã turirm va madanly meros sohalarida yagona daviat sivosatini amalea eshiruvesi davlat boshqaruvi organt sifatida faoliyat vuritadi.

Pretident Shavkat Mirziyoyev tarisly obidalarni atrash va ularni kelajak aviodiarga yetkazish masalasida quyidagi fkrtarni bildirgan: *Qadimiy obidalaming har bir g'shti tarixiy, har bir naqshida ma'no bor.Madaniy merosimizni kelajak avtodiarga yetkazish, buning uchun restavratstya maktabini rivof antirish zarur."

Bu bayonotlar va hujjatiar O'zbekistonning tarixiy-madanly merosini asrash va uni turizm sohasida samarali foydalanish bo'yicha daviat siyosatining asosly yo nalishlarini belgilaydi.

475-sonli Vaziriar Mahkamasi garori (2022-yll 25-avgust):https://lex.ux/docs/617325B Kun uz -- O'zbekistandagi virik axborot

portali (Prezident nutglanidan iqtiboslar uchun): Prezident Shavkat Mirziyoyevning madanly merasga oid chigishidan iqtibos:https://kun.uz/news/2021/08/23/prezident-madaniy-mero (https://kun.uz/news/2021/08/23/prezident-madaniy-mero)

Asosiy qism

O'zbekiston hududi miloddan avvalgi Vil asrda qadimiy Afrasiab shahri asosida shakllangan botib, IV-IIII asrlardan boshlab Buyuk Ipak yo'li ustida Sharq va G'arbni bog'lovchi muhim geostrategik nuqta bo'lib xizmat gilgan. Buyuk Temurlar davrida (XIV-XV asrlar) esa Samargand shahri ilmifan, san'at va me morchibk markaziga aylangan. Samarganddagi Registon ansambli, Bibi-Xonim masjidi, Shohi Zinda majmuasi va Ulug'bek rasadxonasini o'2 ichiga olgan obidalar aynan shu davrning yorgin ifodasi hisoblanadi.Samarqand - Crossroad of Cultures (2001) - Registon ansambli, Bibi-Xonim masjidi, Shohi Zinda va Ulug'bek rasadxonasini o'z ichiga oladi.Itchan-gol'a, Xiva (1990) - devor bilan o'ralgan qadimiy shahar ichkari gismidagi masjid-madrasalar va saroylar namunasi.Buxoro tarixiy markazi (1993) - Ismoil Somoniy maqbarasi, Poi-Kalon minorasi, Lyabi-Khauz ansambli vaXVII asr madrasalari va Shahrisabz tarixiy markazi (2000) - Amir Temur davri saroylari va qadimiy shahar bo'limlari to'plami
.https://en.wikipedia.org/wiki/Lat_of_Worid_Heritage_Sites_In_Uzbekistan
https://en.wikipedia.org/wiki/Lat_of_Worid_Heritage_Sites_In_Uzbekistan

2022-yil 18-fevralda imzolangan Prezident Farmoni № 52 bilan Turizm va Madanly Meros Vaziriigi tashidl etildi. Vazirlik tarixiy obidalarni muhofaza qilish, restavratsiya va turizmni rivojlantirish bo'yicha yagona davlat siyosatini amalga oshiruvchl organ hisoblanadi.2024-yll 13-sentabrda O'zbekiston ICCROM [Xalqaro Madanly Merosni Saqlash va Restavratsiya Markozi) Asoschilik Statutariga qo'shiidi, bu esa konservatsiya va restavratsiya sohasida eng so'nggi xalgaro metodiarni jorly etishni tezlatadi.Ambassador's Fund for Cultural Preservation (AFCP) dasturi doirasida O'zbekistonda 14 ta tarixiy obidani saqlash loyihasi uchun jami ~ $1,5 min ajratilgan Madaniy-tarixy turin katta gismi ayoan taross)60-70 %ini tashia giad va hunarmandshst eziaAQSh elchixonasi va Madaniy Meros Agentligi Sher-Dor madrasasini konservatsiya gilish bo yicha hamkorlik boshladi.Yaponiya Xalgaro Hamkorlik Agentligi (UICA) madaniy meros obyektlarini saqlash va restavratsiya bo yicha: mahalliy mutaxassislarga treninglar o'tkazmoqoa oUNESCOning Tashkent ofisi Karakalpak nomoddiy merosini saglash bo vicha 18 oylik loyiha amalga oshirmoqda.

2017-yilda Khiva shahrida Jahon banki va GFDRR tomonidan o'tkazilgan "Silk Road" seminanida tarixóy shaharlarda madaniy merosni himoya gilish hamda bargaror turizmni rivojlantirish bo yicha xalgaro ekspertiar tajribasi muhokama qilindi.O'zbekiston - 2030* strategiyasida madaniy merosni sagiash va turizmni rivoilantirish alohida ustuvor yo' nalish sifatida belgilangan. Ushbu strategiya doirasida daviat-xususiy sherikdik, restavratsiya, infratuzilma modernizatsiyasi va marketing tadbiriari amalga oshiriladi

Lex.uz:PF-75-son Farmon - "Turizm, madaniy meros va sport sohalarida daviat boshqaruvini takomillashtirishga doir tashkilly chora-tadbirlar" (18.02.2022) Lex.uz: PQ-135-son Qaror - "Turizm va madaniy meros vazirligi faoliyatini tashkil etish to'g'risida"(18.02.2022)Wikipedia: Ministry of Tourism and Cultural Heritage of the Republic of Uzbekistan

O'zbekiston 7 ta YUNESKO Butunjahon merosi ro yxatiga kiritilgan yodgorliklarga ega (Buxoro, Samargand, Xiva, Shahrisabz va boshqa obidalar), bu esa mamlakatga keluvchi sayvohlarning asosiy motivatorlaridan biridir. Ushbu obidalar nafagat tarixiy, balki madaniy-tarixiy turizm yo nalishini shakllantirib, O'zbekiston turistik mahsulotining asosiy qismini tashkil etadi.

Madaniy-turistik marshrutiar va "Ipak yo'li" yo’nalishi.

"Silk Roads: Zarafshan-Qoraqum yo'lagi" kabi UNESCOning yangi qo'shgan yo'nalishlari 2023 yildan boshlab mintaqaviy marshrutlarni kengaytirdi. Bu

yo'nalish bo'ylab 31 ta obida, jumladan, Jartepa II ibodatxonasi, Rabotimolik masjidi va boshgalar joylashgan bolib, ular orgali sayyohlar Markaziy Osiyo tarixini integratsiyalashgan tarzda o'rganish imkoniga ega.

Madaniy-tarixiy turizm O'zbekistonning gizli kuchidir: 2019 vilda mamlakatga kelgan 6,7 million turistning katta qismi aynan tarixiy vodgorlklari ziyorat gilish magsadida bo'igan, bu turizm daromadining taxminan 60-70 %ini tashkil qiladi.Obidalar atrofida tashkil etilgan mehmonxonalar, restoranlar, vo' riachi xizmatiari va hunarmandchilik markazlari minglab mahalliy aholi uchun ish o'tinlari yaratadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonning ichki transport tarmog'i (masalan, Toshkent-Samargand va Buxoro yo nalishidagi yuqori tezlikdagi temir yol) va aeroport infratuzilmasi modernizatsiya gilindi. Shu bilan birga, hududiy muzeylar, "smart-guiding* ilovalari va interaktiv ko rgazmalar sayyohlarga obidalarni yanada chuqurroq o'rganish imkonini yaratmoqda.

Madaniy merosni targ'ib qilishda onlayn platformalar (rasmiy turizm portali, ijtimoly tarmoqiar va virtual ekskursiyalar) keng qo'llanilmoqda. Masalan, UNESCO va EU moliyalashtirgan loyiha doirasida yaratilgan virtual maktab darsliklari hamda mebilitovalar orqali maktab o'quvchilari va global auditoriya O'zbekiston meros obidalarini ofrganishi mumkin. Bundan tashqari, hunarmandlar va mahalliy tadbirkorlar ishtirokidagi madaniy festivallar sayyohlarga mahalliy madaniy hayotni yagindan boshdan kechirish imkonini beradi.

Manbalar:

"Tourism in Uzbekistan" – Wikipedia Samarkand - Grossroad of Cultures (UNESCO)"Silk Roads: Zarafshan-Qoraqum Corridor" - WikipediaThe Perspectives of Cultural Heritage Tourism in Uzbekistan (CAJITMF)S. TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN - Caspian Policy Center How to Visit Uzbekistan, A Country Undergoing a Tourism Renaissance (Condé Nast Traveler) Joint UNESCO-EU Effort Brings Central Asian Heritage Sites Closer to Tourists (Astana Times) Uzbekistan and UNESCO's Strong Partnership- UNESCO.org

Davlat byudjeti vetishmochlig) - koplab vodeorlikiami restavratslya va konservatsiva gilish uchun

ajratilgan mablag cheklangan, xususiy sektor ishtiroki esa kam.

• Xalqaro grantlar cheklaneaniel - Ambarcadors Fund for Colmast proconia ton lobi Jouhalar fagat avrim obidalarni qamrab oladi, jahon tajribasica muwofig bargaror moliyalashtirish mexanizmiari zarur.

Eskirgan normativ-huquqiy baza - obidalarni muhofaza qlish bo vicha qabul gilingan farmon va garorlar yangilanib turishi kerak, ammo amaliyotda bazi me yorlar eskirgan.

Yagona boshgaruv tizim) yetishmasigi - har bir yodgorik uchun alohida boshqaruv rejatari ishlab chiqilmagan, mas'ul tashkilotiararo hamkorlik sust.

• Yetarili transport va yo riachi xizmattari yo ligi - ba'zi hududlardagi tarixy obidalarga yol' va sayt infratuzimalari rivojlanmagan, natijada sayyohlarning mavjud saloniyatdan to lia foydalanishiga to’sqinlik bo'moqda.

Mehmonxona va xizmat tarmoqlarining bir tekis rivojlanmasligi - asosiy tarixiy markazlarda joylar to 'ib ketadi, ammo kichik shaharlarda ham xizmat sifati yaxshilanmagan .Malakali konservator-me'morlar tangisligi - restavratsiya ishlarini olib boradigan malakali kadriar yetaril emas, oliy ta lim va kasb-hunar kollejlari o'qu dasturlari amaliyotga moslashgan emas. Zamonaviy texnologiyalar kam qo'llanilishi - 3D skanerlash, dron kuzatuvi va ragamlashtirish ishlari cheklangan hajmda olib borilmoqda.

To’liq sayohat-rehber rejalari yo'gligi - yodgorliklar atrofida yagona, bargaror boshqaruv rejasi shakllantirilmagani bois turist oqimini nazorat gilish va sayt himoyasi choralari sust

Oversight va monitoring tizimining yetarli emasligi - elektron monitoring yoki nazorat mexanimlari toliq joriy etilmagan, holat bo'yicha ma'lumotlar vagti-vaqti bilan vangilanmaydi.

• Zilzilalar va iqlim o'zgarishiari ta siri - ba'zi hududlarda yer silkinish va kuchli yog ingarchilik natijasida obidalar xavf ostida, shu jumladan qum eroziyasi va tropik namlik zarar yetkazmoqda .

• Fitotexnika va biologik tahdidlar - binolari goplasha oladigan o'simliklar paydo bo'lishi, zamburug va lichinalar degradatsiya jarayonini tezlashtiradi.

Manba

Tourism Development in Uzbekistan - Challenges and Opportunities - Caspian Pañcy Center World Heritage Convention: Urbekistan State of Conservation – UNESCO Uzbekistan's Tourism Boom: The Hidden Challenges Behind the Rise – AITRAN Uzbekistan: Resilient Cultural Heritage and Sustainable Tourism Development - Academia edu

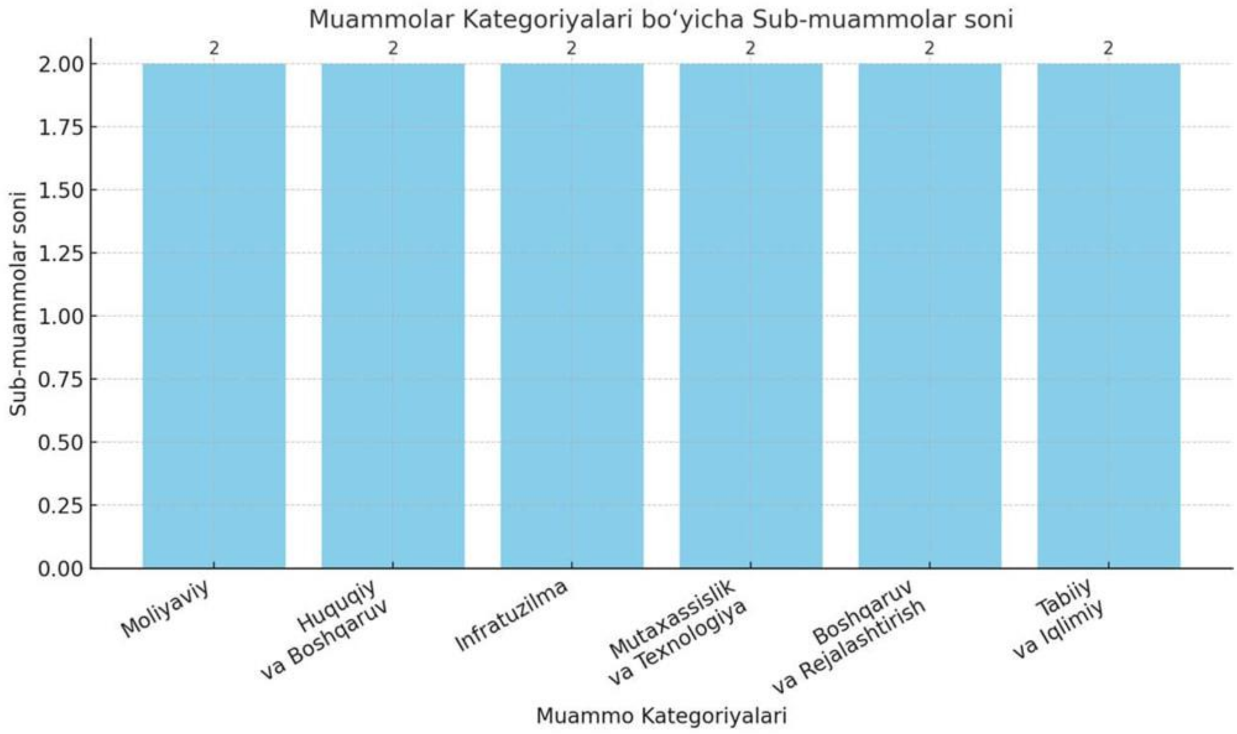

Xulosa

Tarixiy-madaniy obidalar xalqning boy madaniy merosi va milliy oʻzligining timsolidir. Ularni asrab-avaylash nafaqat oʻtmish avlodlar oldidagi burchimiz, balki kelajak avlodlarga boy tarixiy maʼlumotlarni yetkazish vositasidir. Shu bilan birga, bu obidalar turizmni rivojlantirishda katta salohiyatga ega boʻlib, mamlakat iqtisodiyotiga ijobiy taʼsir koʻrsatadi. Biroq, hozirgi kunda ularni saqlash va turizmga samarali jalb etishda bir qator muammolar — infratuzilmaning yetarli emasligi, moliyaviy resurslarning kamligi, mutaxassislarning yetishmasligi va obidalarga nisbatan loqayd munosabat kabi holatlar mavjud. Shunday ekan, bu sohada davlat, jamiyat va xususiy sektor oʻrtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, ilmiy yondashuv asosida obidalarni restavratsiya qilish va ular atrofida zamonaviy turistik infratuzilmani yaratish dolzarb vazifalardan hisoblanadi.

Adabiyot va Manbalar:

1. UNESCOning O'zbekistondagi Butunjahon merosi ro yxati - Wikipedra(httos://uz.wikipedia.org/wiki/UNESQQning_OMS2%80%98xhekistondagi_Butunjahon_mntoi_to%F2%80%98yxat:)]
2. Orbekistonda turizmni rivolantirish: 2016-2020 yillarga umumly sharh* - Review.uz (https://review.uz/uz/post/razvitie-turizma-v-uzbekistane-obzor-turotrasli-za-2016-2020-g8)]
3. UNESCOning O'zbekistondagi Butunjahon merosi ro yxati - Wikipedra
4. (httos://uz.wikipedia.org/wiki/UNESQQning_OMS2%80%98xhekistondagi_Butunjahon_mntosi_to%F2%80% 98yxat:)]
5. Ozbekistonga 7 oyda gancha turist tashrif buyurgani ma' lum gilindi - Daryo.uz (https://daryo.uz/2023/03/26/ozbekistonga-7-oyda-qancha-turist-tashrif-buyurganl-malum-qilindi)]
6. 475-sonli Vaziriar Mahkamasi garori (2022-yll 25-avgust):https://lex.ux/docs/617325
7. 2. Kun uz -- O'zbekistandagi virik axborot portali (Prezident nutglanidan iqtiboslar uchun):
8. • Prezident Shavkat Mirziyoyevning madanly merasga oid chigishidan iqtibos:https://kun.uz/news/2021/08/23/prezident-madaniy-mero (https://kun.uz/news/2021/08/23/prezident-madaniy-mero)
9. Kun uz -- O'zbekistandagi virik axborot portali (Prezident nutglanidan iqtiboslar uchun):

10. • Prezident Shavkat Mirziyoyevning madanly merasga oid chigishidan iqtibos:https://kun.uz/news/2021/08/23/prezident-madaniy-mero (https://kun.uz/news/2021/08/23/prezident-madaniy-mero)
11. https://en.wikipedia.org/wiki/Lat_of_Worid_Heritage_Sites_In_Uzbekistan
12. https://en.wikipedia.org/wiki/Lat_of_Worid_Heritage_Sites_In_Uzbekistan "Tourism in Uzbekistan" - Wikipedia
13. Samarkand - Grossroad of Cultures (UNESCO)
14. "Silk Roads: Zarafshan-Qoraqum Corridor" - Wikipedia
15. The Perspectives of Cultural Heritage Tourism in Uzbekistan (CAJITMF)S. TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN - Caspian Policy Center
16. How to Visit Uzbekistan, A Country Undergoing a Tourism Renaissance (Condé Nast Traveler)Joint UNESCO-EU Effort Brings Central Asian Heritage Sites Closer to Tourists (Astana Times) Uzbekistan and UNESCO's Strong Partnership-UNESCO.org
17. Tourism Development in Uzbekistan - Challenges and Opportunities - Caspian Pañcy Center World Heritage Convention: Urbekistan State of Conservation – UNESCO Uzbekistan's Tourism Boom: The Hidden Challenges Behind the Rise – AITRAN Uzbekistan: Resilient Cultural Heritage and Sustainable Tourism Development - Academia edu